Чурапчыга күн тахсар !

САНА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

2010 сыл Ахсынньы 2 күнэ Чэппиэр №149 (10234)

ХАҺЫАТ 1931 сыл АХСЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Инбэлиттэр декадалара

ИС СҮРЭХТЭН ИЬИРЭХ КИЭҺЭ

Сэтиньиэ 29 күнүгэр "Айылгы" Культура уонна духуобунас киниигэр инбэлиттэр аан дойдутааҕы күннэриттэн аналлаах декада аһыллыыта буолан аста.

Бу күн инбэлиит оҥорор, улахан дьон оногуоктарын, айбыт үлэлэрин быыстапката туруоруллуна. Манна кэнэ кэрэхсии эрдэ үгүс. Мыннаҕайыттан ыраах Сахаайа Дьячковская аартыскаҥан түһэриилэрэ 14 ыйыттан дьарыктанар эбит. Ол айылҕа кэрэ кистүүлэрин эбит хаартыскаларын кэнэ көрөр. Онтон Наташа Сивцева сылгалаах сылгыларын, эрдэхтэрин, эрдэхтэх кистүүлэлэрин, мультгеройдарын уруһуйдуулуур эбит.

Выстапка кэнниттэн "Ис сүрэхтэн иьирэх киэһэ" диэн улууснаатыгар олорор, ырыа-тутар дьоммутугар аналлаах дьоро киэһэ буолла. Маша поэт, Россия Суруйааччыларын чилиэнэ Василий Петров - Айыл, педагогическай үлэ ветерана Евдокия Каженкина, алгыс ырыа конкурсун лауреата, мелодист Александр Иванов "Мичиликээн мичээрдээ" киниигэ автора Михаил Иванов, таптал, олох туһунан дуоһаны долгутар хоһоонноордоох Петр Сивцев, педагогическай үлэ ветерана Анна Слепцова, Сылаг орто оскуолатын 9-с кылаасын үөрэнээччитэ Сеня Михайлов кыттыыны ылбыттар. Киниилэр көрөөччүлэргэ ырыаларын, хоһооннорун бэлэхтэппиттэр. Ыарахан ыарыыга бэриммэкэ, санааларын түгэрбэккэ олохсо таптаммыттарынан, дьулуурдарынан айар үлэнэн дьарыктанар үгүс дьоммут эдэх киһиэхэ хоһоонун буоллаллар. Киниилэри улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйаччы Степан Саргыдаев, үөрэх управлениетыттан Лидия Тосукаева, Акулина Попова уоҕа эҥэрдэлэстилэр. Майя Захарова, Лия Гоголева, Вадим Иванов, Василий Жирков ырыаларынан киэһэни кэрэгэттилэр. Киин библиотека үлэһиттэрэ Матрена Захарова, Надежда Аммосова дьоро күнү бэрт сэргэхтик ыыттылар.

Суруйуубун "Инбэлиттэр айар уонна спортивнай ситиһиилэрэ сөхтөрөөрүн болдьоҕэн туран, киниилэри өйөөбүн, кыһамныы, болҕомто бэлиастар үлэлэрин биир хайыһатынан буолар", - диэн РФ Президиэнэ Дмитрий Медведев Федеральнай мунньахха эпэпит анал этиитин түмүктүүбүн.

Наталья ЗАХАРОВА.

Олоҥхо күнэ

"КУТ-СҮР" ФЕСТИВАЛЬ

"ЮНЕСКО" бырааабыытынан, үйэлэри уҥуордаан хаалбыт төрүт культурабыт суду салаата олоҥхо, киһи аймах материальнай суох культуратын чыгыал айымныытынан сыаналаммыта уонна СР иккис Президиэнэ В.А.Штыров ыйаатынан сэтиньиэ 25 күнэ республикаҕа Олоҥхо күнүнэн биллэриллибита. Онтон ыла, бу күн үгэс быһыытынан биһиги улууска, Хайахсыттааҕы "Үөрүү" оҕо дьоҕурун киинин олоҥхоҕо тирэх тэриллэ-тин Олоҥхо киинин базатыгар сылын аайы өбүгэ үгэһин сөргүтэн улуустааҕы "Кут-Сүр" фольклорнай фестиваль ыытыллар.

Быйыл бу фестиваль 4-с тэгулун үрдүк таһымнаах ыытылынна. Барыта 12 оскуолаттан 82 оҥ кытынна. Көрүү икки түһүмэҕинэн барда. Хайахсыттар саха героическай эпосын олоҥхоону утумнаахтык киллэрэн эрдэлэр. Фестиваллы ыытаччы Лариса Софронова киһи ыччатын-кэтэ олоруох курдук уус-уран литературнай тылынан аста. Кыттаччылары оскуола директора Ф.И.Борисов, "Үөрүү" оҕо сайдар киинин директора С.В.Тобохов истингник эҥэрдэлэстилэр. Көрөөччүлэр Хайахсыт оскуолатын үөрэнээччилэрин үнкүүлэрин дохсун ытыс тыаһынан көрүстүлэр.

Фестиваллы барыта биэс олоҥхоһуту ыытыллыбыт. Кэтэлүүк оҕох иннигэр аттарын оллоонуу уурбут олоҥхоһут, Чаҕыр орто оскуолатын 6-с кылаасын үөрэнээччитэ Настя Алексеева "Дьырыбына Дьырыыбыта" олоҥхоттон быһа тардан этэр тыла ирдэнэн, саҥарар саҥата саталаанан кэрчуор куолаһынан имэҥнэхтик ыллаан кулуһутар. Настя сылтан-сыл сайдан иһэр. Айылы, Абаҕы дьахталлар ырыаларын араастаан сыйдан аттыгар-атын матыыптарынан, куолаһын уларытан таһаартыыр. Иккис толороччу Хайахсыт оскуолатын 6-с кылаасын үөрэнээччитэ Дуня Дорофеева "Аланхаҕа төрөөбүт айаас аттаах Аллаа Буурай бухатыыр" олоҥхоттон быһа тардан толордо. Дуня саха тыла нарыын, эстэргэ кэрэтин, модун күүһүн бэркэ биэрдэ. Уобараһыгар сүрдээх холкутук киирэр эбит. Олоҥхо саамай уустук, саамай ыарахан өттүнэн олоҥхо дьоҥун ырыаларын ыллааһын буолара саарбаҕа суох. Дуня маны бэркэ кыайа тутарын уонна айымныылаахтык сыһыанньаһарын кэрдөрдө. Үһүс толороччу эмиэ Хайахсыттан Лена Филиппова "Буура-Дохсун" олоҥхоттон быһа тардан толордо. Дуня сүрдээх дэлэй күүстээх куоластаах эбит. Бухатыыҥдар ырыаларын-тойуктарын кыайа тутта. Төрдүс кыттаччы Мутудай оскуолатыттан Соня Егорова олоҥхо тылын кичэйэн, уустаан-ураннаан этэринэн, этиитин тэтиминэн, ритминэн, саҥарыы хайдыыбын киһини байытыгар тарта. Бэһис кыттаччыбыт Мутудайтан сылдьар кырачаан Кристина Данилова олоҥхону толоруута бастакы сүрохтэннэрэ. Түөрт кыыс төрдүөн олох тус-туһунан суоллаах-иистээх этээччилэр буоллулар. Оннооҕор "Дьэ-буо" төрдө төһө да биирдэ иһин кыргыттар куоластарынан, кылыһахтарынан, ыллыыр ньымаларынан тутулуктаан ааастаан таһааралар. Истэ олорор эйгэбит да үчүгэйэ сүрдээх. Олоҥхо тылаөһө да баайа, уус-урана көҥүнэ умсугутар. Хайахсыттар киниилэргэ олоҥхо кыымын сахпыт, патриотическай кэйиигэ алгыс оҥоруу үмүрү тарпыт дьоҥнорутар Мария Андреевна, Валерий Петрович Герасимовтарга махталлара улахан. Аны биирдэ бэлиэтэхпитин бэҕэрабыт, бу иэҥилэжиэ оскуола, иэҥилиэк, төрөппүт биир ситимнэ ковирэн үлэлии олорорун көрдүбүт. Сылтан-сыл аайы кыттаччы оскуола уонна үөрэнээччи ахсаана элбэх иһэрэ киниини үөрдэр уонна фестиваль аайы оҕолор толорор таһымнара үрдэн иһэр, кистүүмэрэ биирдэн-биир олус үчүгэй буолбута киһи хараҕын абылыыр.

Түмүкэ олоҥхону толоруута Настя Алексеева лауреат, Лена Филиппова, Соня Егорова дипломант буоллулар, Дуня Дорофеева биһирэбил бириинчи ылла. Чабырҕаҳа лауреатынан "Тэтим" фольклорнай болох, дипломаныынан Настя Алексеева аатталлыылар. Үтэр лауреат аатын Сайаана Попова ылла, дипломаннарынан - Маша Павлова, Дайаана Пермякова буоллулар. Хомуска биирдиилэн толороччуларга улахан болоххо лауреат Сахаайа Аргунова, дипломант Сайыына Седалищева, кыра болоххо лауреат Маша Кузьмина, дипломант Айсена Сивцева буоллулар. Биһирэбил бириис хаһаайынын Наташа Калачикова буолла. Бэлэвүнэн толороччуларга кыра болоххо Анжелика, Айыына Корякиналар лауреат, Варя Лутинова, Алина Макарова дипломант буоллулар, онтон улахан болоххо лауреат аатын "Айылгы" фольклорнай ансаамбыл ылла. Тойуту толоруута улахан болоххо лауреат - Варя Гуляева, дипломант - Саргы Сибирякова, Алла Баранникова, биһирэбил бириинэн нараадаланна. Кыра болоххо лауреатынан Маша Кузьмина аатланна. Норуот ырыатын болоор лауреатынан "Тэтим" фольклорнай болох, дипломаныынан "Харыскан" фольклорнай болох, биһирэбил бириинэн "Айаара" болох бэлиэтэннилэр. Биирдиилэн толороччуларга Соня Егорова лауреат, Саргы Пономарева дипломант үрдүк аатын ылыллар. Онтон Гран-при хаһаайынынан улуустааҕы, регионнаары, республикатааҕы күрэхтэр дипломаннара, лауреаттара Настя Алексеева буолла.

Семен ТОБОХОВ,
Екатерина ЕГОРОВА.

Спорт

АХСЫС ТӨГҮЛҮН БАСТААТЫБЫТ

Сэтиньиэ 26-27 күннэриэр Чурапчы сайыннаатын интернат-оскуола томторуттар Д. П. Коркин аатынан оҕо спортивнай оскуолатын тустуута саалатыгар ССРС сүүрдүн үгүөлэх маастара, Мюнхеннааҕы Олимпиада чемпиона, Д. П. Коркин аатынан Государственнай бириэмийэ лауреата Роман Михайлович Дмитриев кубогар уолаттарга республикаҕа хамаанданан бастыыр иһин күрэхтэһин ыытыллына.

Бу күрэхтэһиигэ Дьокуускай-1, Дьокуускай-2, Мэҥэ-Хаҥалас, Бүлүү, Амма, Мирнэй, Чурапчы улуустарыттан тоҕус ыйаанынна күн көрүстүлэр. Чемпионаты үөрүлээхтик аһыыра улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйаччы С. А. Сарыдаев, үөрэх управлениетын начальника К. К. Чичигинаров, республикатааҕы физкультура учууталларын уонна спортивнай оскуолаларын киниигэр директора М. Е. Друзьянов, Чурапчытааҕы физкультура уонна спорт институтун ректорын солбуйаччы П. И. Собакин, Роман Михайлович Дмитриевы кытары Чурапчытааҕы оҕо спортивнай оскуолатын бииргэ үөрэхтээн бүтэрбит, бу күрэхтэһии кылаабынай судьуйата, Саха Республикатын үтүлэлэх тренерэ Р. В. Неустроев эҥэрдэ тыл эттилэр, эдэр бөрөстөргө көбүөргэ ситиһиилэри баҕардылар. Роман Дмитриевы мүнүүтэ устата атахха туран кэриэтэстилэр. С. А. Сарыдаев кэлэр, 2011 сылга, Н. Н. Тарский бириинчи иһин республика улахан дьоҥнуо биирдиилээн уонна хамаанданан бастыыр иһин күрэхтэһиитин манна, Чурапчыга ыытар туһунан кэпсэтиһэ сылдьалларын этиитэ дьон сонуннаах ылла. Күрэхтэһиини республика уолаттарга старшай тренерэ С. А. Захаров, улуус баһылыга С. И. Яковлев сэргэх көрдүлэр.

Бастакы күн хамаандалар "А" уонна "Б" болоччоҕо ким күүстээҕин быһаарыстылар. Бу болоччоҕо иккиэн мөкөстөн ылбыттар иккис күн финальнай харсыһыларга кытыныылар. "А" болоххо Чурапчы тустууктара бастакы көрсүһүүлэриттэн ааммалары 8:1 ахсаанынан лаппа баһыйдылар. Хамаанда чилиэннэриттэн Толя Игнатьев Герман Устиновка хоттордо. Иккис эрдэтигэ Мирнэй хамаандатын эмиэ 8:1 ахсаанынан хоттулар. Дима Донской Володя Егоровка кыайтарда. Үһүскэ Мэҥэ-Хаҥалас уолаттарын 6:3 ахсаанынан сабырыйдылар. Онон болоччоруттэр биир да хотторуута суох иккиэн тарыстылар. Онтон "Б" болоххо Дьокуускай бастакы хамаандата иккис хамаандатын 8:1, бүлүүлэри 7:2 хамаанданан хотто.

Иккис күн 5-6 миэстэ иһин киирсиигэ Мирнэй хамаандата Дьокуускай-2 хамаандатын 7:2 ахсаанынан хотто. Бүлүү хамаандата Мэҥэ-Хаҥалас тустууктарын 5:4 ахсаанынан сабырыйан үһүс миэстэни хааччыйда. Очко 4:4 ахсаанна буолбутутар 76 кг үөһэ бүтэһик хаппыыныга Бүлүү бөрөтө Коля Алексеев Максим Дьяконовы хотон хамаандатыгар кыайыыны аҕалла.

Күүтүллүбүтүн курдук сытыы, хардарыта быраҕыыллаах киирсиилэр бастакы миэстэни ылар иһин Чурапчы-Дьокуускай-1 хамаандатын икки ардыларыгар буоллулар. 42 кг ыйааһынааахтарга Дьулус Сивцев (Чурапчы) Христофор Потаповы утары тустуутутар көхтөөхтүк үлэлээн үс түһүмэх түмүгүнэн 2:1 ахсаанынан кыайда. 46 кг Айхан Антонов (Чурапчы) Айаал Попову, 50 кг Дима Донской (Чурапчы) Тимур Николаевы, 54 кг Алеша Коркин (Чурапчы) Ваня Баранниковы ыраастык кыайаннар кыайыыны өссө чэпчэттилэр. Онтон 63 кг Толя Игнатьев (Чурапчы) Валр Бурцевы, 76 кг үөһэ Миша Гольфман (Чурапчы) Гоша Тимофеевы икки түһүмэххэ 2:0 кыайталаннар уопсай кыайыыны күрэхтэһии түмүктэнэ илдьэнэ аҕалан ыалдьаччылары үөрүлэр. Ол оннутар 58 кг, 69 кг, 76 кг ыйааһынааахтарга Чурапчыттан Костя Власов, Сеня Кычкин, Сеня Десяткин утарсаччыларыгар Ярослав Захаровка, Коля Алексеевка, Саша Софроновка хотторуоттулар. Онон Чурапчы хамаандата Дьокуускай бастакы хамаандатын 6:3 ахсаанынан хотон Роман Дмитриев кэриэнигэр ыытыллыбыт республика хамаанданан кубогын кыайыылааҕынан буоллулар. Манна ЧРОСИО көҥүл тустуугa тренердэрэ Данил Неустроев (сүрүн тренер), И. С. Посельский, А. О. Иванов, М. В. Ноговицын оҥорору учуутэйдик эрчийэн бэлэмнээбиттэрин бэлиэтиир торостоох.

Бастаабыт хамаанда анал кубогынан наҕараадаланна. Кыайыылаахтарга, бириистээх миэстэҕэ тиксэбиттэргэ анал мэтээллэр, грамоталар, сыаналаах бириистэр туттарыллыыллар. Төрдүс миэстэни Мэҥэ-Хаҥалас (тренер Я. Филиппов), бэһис миэстэни Мирнэй (тренер В. Е. Корякин) хамаандалара ылылар.

Олимпийскай чемпион, спорт үтүлэлэх маастара Р. М. Дмитриев кубогар уолаттар ортолорутар республикаҕа хамаанданан бастыыр иһин күрэхтэһин быйыл 15-с тэгулун ыытылынна. Аастыт сылларга Уус-Алдан, Үөһээ-Бүлүү, Амма, Дьокуускай хамаандалара бастыы сылдьыбыттара. Биһиги, Чурапчы хамаандата, быйыл ахсыс тэгулун бастакы миэстэни ылларыбыт. Түөрт тэгул иккис, иккиэ үһүс миэстэлэри ылаттаабыппыт. Эдэр тустууктарбыт бу кыайыыттан кынаттанан өссө үрдүк ситиһиилэнэллэриэр баҕарабын.

Платон КОРКИН,
Россия Журналистарын союһун чилиэнэ.

УЛУУСТААҒЫ ГИМНАЗИЯ

СЕТЬ ПРЕЗИДЕНТСКИХ ШКОЛ · ЧУРАПЧИНСКАЯ ГИМНАЗИЯ

САЙДЫЫ САҺА САҒАХТАРЫГАР ТАЛАҺАБЫТ

Улуустааҕы гимназия 15 сыллаах үбүлүөйэ дойду үрдүнэн биллэриллибит. Учуутал сылыгар сөп түбэспитэ биһиэхэ икки төгүл үөрүүлэах. Гимназия үлэлиирин тухары саҥа үйэ оскуолатын мөрсүөҥүн ситэрутэ былааннаах үлэни ыытан кэлбэ. Үбүлүөйү көрсө үлэ түмүгүн бар дьоммутутар билиҥиннэрэри наадаалаҕынан аарыбыт.

Гимназия гуманитарнай уонна физико-математическай хайысхаларынан үөрэхтээһини ыытар. 5-7-с кылаастар прогимназическай кылаастарга киираллэр. Оҕолору бириҥдиилэн уонна элективнай курстарынан дьарыктыыбыт. Бу курстар аатталарынан биһиги бойобит учууталлардыт буолаллар. Учууталлар үөрэх хаамыытын программнай-методическай хаччыллыытын, элбэх авторскай үөрэх программаларын, үөрэнээччилэр үлэлэрин бырайыагын оҥордулар.

Гимназия "Этнокультурный центр "Педагогика Олонхо" как условие формирования успешной личности в сельском социуме" диэн бырайыагы олохтоох киллэриитэ үлэлэһэр. Бу бырайыак чэрчитинэн араас үөрэх программалара оҥоһулуннулар уонна саҥардыллыбыылар. Ол курдук, кыһыҥҥы, сайыҥҥы оскуолалар, фольклорнай-этнографическай экспедициялар, кулууттар, студиялар, Саха сирин үөрүйэ кыһаларын преподавателлэрин, учуонайдарын, улуус республика норуотун маастардарын уонна Великобритания преподавателлэрин кытта английскай тылынан алтыһар оскуолалар тэриллиннилэр.

Гимназия научнай-чинчийэр үлэтэ сыллата күүһүрэн иһэр. Биһиги кыһабыт улуус научнай баайын базатыынан буолла. Бастакы директор А.С.Иустинова көҥүлэһиннэрэн 2000 сылтан улуустааҕы аспирантскай аарыылар ыытыллаллар, научнай үлэһиттэр уонна чинчийээччи-учууталлар ассоциациялара тэриллиннэ. Үгүс ахсааннаах соискателлэр, аспиранттар, наука кандидаттара үөскэн тарыстылар. Олонхо педагогикатыгар олоҕуран сайдыылаах личноһы үөскэтэн таһаарыыга улахан болҕомто уурулларе.

Бу 15 сыл тухары биһиги кыһабыттан 553 оҕо кончаах буолан кэтте. Онтон 300-чэкэ оҕо салгыы Саха сирин, Россия үрдүк үөрэх кыһаларын бүтэрэн улууска, араас регионнарга, тас дойдуларга да ситиһиилэхтик үлэлии сылдьаллар. Мария Сибирякова - АХШ Арҕаа Вирджиния университетын преподавателэ, аспирант, Елена Торгунакова - Мексикаҕа театр уонна киинэ Российскай-мексиканскай институтун преподавателэ, Евдокия Попова - Канадаҕа Ватерлоо университетын аспирана, Наталья Федорова - экономическай наука кандидата, Москваҕа Плеханов аатынан экономическай академия преподавателэ, Светлана Диодорова - "Саха" НКИК редактора, Герман Еремеев - Москваҕа эргиэн компаниятын менеджерэ, Степан Саргылаев - улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы, Юрий Посельский Хадаар орто оскуолатын директора буола үөскүлэр. 200-чэкэ выпускникпыт Россия араас үрдүк үөрэх кыһаларыгар үөрэнэ сылдьаллар. Гимназия кизэ туттуутунан медалистарбыт буолаллар. Ол курдук, 15 сыл тухары 36 оҕо кыһыл кэмүс, 67 оҕо үрүҥ кэмүс медалларынан оскуоланы түмүктээтилэр.

Биһиги гимназиябыт атыттартан уратыта диэн, оҕолор 8-с кылаастан научнай-чинчийэр үлэҕэ дьарыктаналлар. Оҥоруох "Эврика" научнай общество тэриллибитэ сүрүн тирэҕинэн буолар. "Билии - күүс" диэн гимназистар икки ардыларыгар ыытыллар научнай-практическай конференция, СР эдэр учуонайдарын уонна специалистарын Координационнай сэбиэттэрэ кыттыылаах Наука күннэрэ үтэскэ кубулуйдулар. Калинин биэс сылга эдэр чинчийээччилэр Бүтүн Россиятаабы конференцияларыгар Саша Попова, Люба Захарова, Алгыс Новгородов, Саша Артемьев, Виталий Керемясов, Дима Аммосов, Кунэй Попова кыттыыны ылыллар. Кунэй Попова Дальний Восток уокуругун инновационнай бырайыактарга 4-с Бүтүн Россиятаабы конкурсун кыайыылаабынан буолбута. Бүтүн аан дойдутаабы таһымнаах форумнарга уонна конференцияларга учуутал М.И.Хоютанова үөрэппит оҕолоро Люба Захарова, Дима Аммосов, Саша Колесова, Аля Илларионова, С.А.Попов салайыытынан Сардаана Попова, Т.В.Сивцева салайыытынан Аверкий Потапов кыттыыны ылбыттара.

Биһиги ортобутуттан 8 Россия Президеннаах үлэһитэ, 6 РФ Бочуоттаах Грамотын хаһаайына, 6 РФ норуотун үөрэтиллиитин туйгуна, 12 СР үөрэтиллиитин туйгуна, 8 республикатааҕы, Россиятааҕы, аан дойдутааҕы конкурстар финалистара уонна суперфиналистара, 3 педагогическай наука кандидата, 4 учуонай степень соискателлэрэ, 19 үрдүк, 7 бастакы категориялаах учууталлар баалларынан киэн туттабыт. Күн бүгүн 8 бойобут выпускникпыт үөрэммит кыһаларыгар үлэлии сылдьаллар.

Ураты махтальынан гимназия тэриллиитигэр сүгэн үлэни оҥорбут дьоммутун - гимназия бастакы директорын А.С.Иустинованы, директоры үөрэтэр методическай үлэ солбуйааччылары М.И.Хоютанованы, директоры иитэр үлэ солбуйааччыларын П.Н.Калачеву, Е.В.Попову хаһаайыстыбанай үлэ солбуйааччыны А.А.Сивцеву ахтабыт. Гимназия сайдыытыгар бойдэрин суду нолаатторын киллэрбит дьоммутун - А.П.Федорованы, С.М.Романованы, С.В.Тобоховы, В.В.Гуляевы, А.Н.Коркинаны, С.М.Макарованы, А.И.Захарованы, Л.М.Ивановаҥы уодаҕынан истигник аатыыбыт.

Гимназия материальнай-техническэй базатын бөҕөргөтүүгэ былааннаах үлэ барар. 2007 сыллаахха 25 миэстэлээх интернат үлэҕэ киирбитэ үлэ, үөрэх хаамыытыгар биллэр тупсуулуу таһаарда. Бу сайын Кыстык Куҥдаҕа сайыҥҥы лаагыр базата тутулунна. Түгэнинэн туһанан, бары төрөппүттэрбитигэр, спонсордарбытыгар, попечителлэрбитигэр улахан махталбытын тиэрдэбит.

Гимназия күннэтэ сайдыы саҥа саҕахтарыгар талаһар, Саха сирин эргиччи сайдыылаах, билиилэх ыччатын иитиигэ бары ыһанньытын уурар. Бары коллективы, выпускниктары, үлэлэн ааспыт дьоммутун, төрөппүттэри гимназия 15 сылынан эдэрдэлибин! Бука барыы дэруобай, чэгиэн-чэбдик, иллэх-эйэлэх буолуҥ!

Марианна Алексеевна МАНАСЫТОВА,
гимназия директора,
РФ норуотун үөрэтиллиитин туйгуна,
педагогическай наука кандидата.

ЭҢЭРДЭЛИИБИТ!

Улуустуттар тумус туттар чуулуу кайдыы иитэр сылтан тэриллибит гимназиябыт торуттэмиэтэ намыо 15 сылын туолла. Бу сыллар хатастэриэр тоҕоостоох үлэ, тэбис, кыайыы, ситиһии, нарахаттар тураллара буолуоҕ?! Улуус бастыҥ учууталлара тумсан биир саҥаанан, толкуйдаан ылсыбыт ыаллара ытыр тимирэтэрэ күн бүгүн дарыны тахса турар. Оскуолаттан кончас буолан көтүүт үөрэнээччилэрбит дьоҥун ылаллар таһаарыылаахтык ылалыы-хамсыы сылдьалларын көрөр саҥа улуу дьол учуутала суох. Биһиги ыытыллыбыт - гимназия ылатын чаҕылхай хартыыналара, дьоҥун сүрүйдүлэрэ.

Убаастыыр биир идеялаатэрбин, гимназия барыы үөрэнээччилэрин бу хэрэ ыбылыйдын ытыатыс, истиэнэк эҥэрдэлиибин! Эйиэхэ биһиги кизэ аартыыстара арыллан истиэр, үрдүкэ көтүү кэмэ ыстыыларэ тосхойо турдуннар, бука барыы чэгиэн, сарсыҥнаах эрдэлэх буолуҥ!

Альбина Степановна ИУСТИНОВА,
Гимназия 1995-2000 сс. директора, СР Наука уонна профессиональнай үөрэхтээһиҥэ министерин солбуйааччы, СР үөрэтиллиитин ыытыллыаҥ, РФ үөрэтиллиитин туйгуна.

ЫРААС ЛИИСТЭН САҒАЛААН...

1995 сыл сайыныгар үөрэх управлениетыгар улууска гимназия аһыллар буолла диэн Чурапчы орто оскуолатын учууталлартан айар бөлөх хомуллан, учредительнай документтары оҥорутта, кадрдары сүүмэрдэбиннэрэ үлэлэбиппит.

Күһүҥүттэн саҥа аҕаммыт директор А.С.Иустинова ыҥырыытынан мин гуманитарнай кафедра, С.М.Романова уонсай техническэй дисциплиналар кафедраларын сэбиэдиссэйдэриэн аналан, гимназия научнай-экспериментальнай үлэтин иилээн-саҕалаан барбыппыт. Иккис сылтан сэттэ сыл устата директоры үөрэх чаһаҥыгар солбуйааччынан үлэлэбитим.

Бастакы сыл олус өрө күүрүүлээхтик аастыта. Педколлективка барыы да талаанныах, айымньылаахтык үлэлиигэ баҕалаах, эдэрдии эрчимнээх учууталлар түмсэн, умсугуйан туран, үлүмнэһэн үлэлэбиттэрэ. Учууталлар хара маҥнайыттан үрдүк эпиэтинэс сүктэриллибитин өйдөөн, ис дуҥаларыттан кыһаллан, сэбэрэлиин сэргэхсийэн, тангастыын-саҥтыын уларыйан, оҕолорго дьиҥ-чаҕы сырдытынан сылдьаайар аҥа табаарыс, утуе доҕор, сүбэһит, олохтоох табаа суолу буларга сирдьит буолбуттара. Учуутал уонна үөрэнээччи сыһыаннара саҥа кэрдиискэ тахсыбыта. Научнай-методическай таһымы үрдэтиигэ элбэх үлэ барбыта. Атын гимназиялар уопуттарын, саҥа технологиялары үөрэтии, Москваҕа тиийэ курстаныы, омук сирдэриттэр ааныыстан, айымньылаахтык ыытыллыбыта, учууталлар профессиональнай конкурстарга кыттыылаабыта былаанныахтык ыытыллыбыта.

Гимназия диэн, бастатан туран, үрдүк кирбии диэн ойуунэн-саҥаанан салайтаран барыы дьаһаллары, педсоветтары, конференциялары үрдүк таһымнаахтык ыытарга кыһаллыбыт. Ол иннитэн күҥ-дьыл аахсыбакка туран дирекция бары чилиэннэрэ саба түһэн, коллективы түмэ тардан "мозговой штурм" ньыманан үөрэтии да боппуруостарын быһаарбыт, үгүс педсоветтар дьыалабыай оонньуу формаларынан барбыттара. Ол курдук, гимназия выпускникпытын моделын бырайыатын оҥорон таһаарбыппыт.

Гимназия тэриллиитэ ыраас ликистэн саҕалаабын этэ: маҥнайгы устаап, үөрэх стемата, саҥа тэриллэр кафедралар бэлиэтэ", анал курстар темалара, программалара, үүнэн үүс отчуоттар, ходатайынан баран интэриэнэй эта.

Педколлектив биир саҥаанан гимназиябыт туһа диэн күүрсиэхтик үлэлэбиппитин истигник саныыбын. Онон буолбута.

Акулина Петровна ФЕДОРОВА,
РФ үөрэтиллиитин туйгуна,
методист-учуутал,
"Учууталлар учуутуллара".

ЭРИЛЛИБИТЭ 15 СЫЛЫНАН!

ЭҺЭРДЭЛИИБИТ!

Күндүтүк саньыр үөрүүм ыһатын – Чурапчы улуустаабы гимназиятын бары үөрэнээччилэрин, педагогическай коллективын, хамаатыс сайаа үлэһиттэрин гимназия тэриллибитэ 15 сылынан ис сүрэхпиттэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибин!

Улуус, республика инники кэскилэ, сарсыарыа сарсыныта, чаҥчыйан да Түмүс Кыйа гитиллэр-үөрүллэр Түмүс Кыйата, 15 сыл устата үөрэхтэ, билии кэҥэ эйгэтигэр ситиһиллибит арааһа таҥыннаах үрдүк ситиһиилэри чинэтэн уонна биэрэтэн, иниэситин дааны саҕаттан-саҕа чыпчаллаҥа тиҥсиарыгар, сайдыы вартыгынан иннин диэки эрэлгэстик хардыылыырыгар, улуус үөрэхтэрин ситимин бастыҥ үөрэҕин тэриллэтин бытыытынан инники кэтэс сылдьан, үөлэхтэх, үөрэх, кэрэ, сырдыыка сирдиир анаалын чистаастан толорон, өрөкөй, чаҥ хут, үтүө саҥа уйата буолан чэчириҥ, сиҥилии сайдарыгар баҕа санаам бастыҥын, алгыс тыыным ыытарыыларын аныыбын.

Күнү үөрэнээччилэргэ, ааас сыллаҥа бүтэрбит бары выпускниктарга, дириҥнэх бүтүктүүр коллегаларбар, төрөппүттэргэ үөрэхтэ, үлэ, ыытыллар ааас дьаһалларга үөс ситиһиилэри, үөскээбит дьоҕу-сорууну, эҥчиргэбит эрчими, туйгун дорообуйаны баҕарабын.

Семен Владимирович ТОБОХОВ,
гимназия 2002- 2004 сс. директора, "Үөрүү" орт дьоҕурун сайыннарар хаан директора.

Күнү оскуолам коллективын, бары үөлэһиттэрим, үөрэнээччилэрим гимназия төрүттэлиитэ 15 сылынан, Учуутал сылынан истиҥник эҕэрдэлиибин!

Гимназияҕа үөлэбит хаанын аҕыс кардүтүк сылыгын. Бары биир саҥаанан тиҥсиуулаахтык, иллэҥнэх үөлэн, саҥа тутуулары ааҕыах кыллэрбиппит. Саҥаттан-саҥа үөскүүлэргэ дьайан үөрү ситиспиппит. Мин үөлэлэр, сайдар хаамар хаҥас-хаҥас буолбут коллективтар маҥнаҕы мунура суох. Үөрэппит учууталлардар Аксинья Федоровнаҕа, Мария Иустиновнаҕа, Валентина Ильиничнаҕа тиҥ бэйэн истиҥ махтаабын, эҕэрдэбин тиэрдэбин.

Бу 15 сыл устата гимназия улуус үөрэҕин сайдыытыгар сүдэҥ кылаатын киллэрэн, үөрэх кэлиэҥэ үрдүгэс, сырдыыка тардыыгытыгар сүрүн тирах буолбута.

Буна барыгыт үөрэт эссэ таҥаарыыларыгар буоллун, улуустут ыччатыгар хаҥас эйгэҕэ таҕыс аата аатыана туруон, үрдүстэн-үрдүк кэрдиискэ таҕыс туруоҥ диэн баҕа санаабын тиэрдэбин.

Василий Васильевич ГУЛЯЕВ,
гимназия 2004-2008 сс. директора, СР үөрэҕириитин туйгуна, улуус Муниципаалынай бөлүөгүн председателэ.

НЬУРГУН - ПРЕЗИДЕНТ ГРАНЫН СТИПЕНДИАТА

Захаров Ньургун улуустаабы гимназиятыгар 9-с кылаастан үөрэнэн, кылаас бастыҥ тыбыыһа. Соторуттаабыта кини үтүө сонуннаах, үрдүк наҕараадалаах дойдутугар каллэ. Олонхо эйгэлээх биир саастыылаахтыттан саҥаатын истэргэ сананным.

– Ньургун, эн хаһаанныгыттан олонхоҥ иитэриэҥиҥ иниитий?

– Мин олохпор умнуллубат дьоҥун, маанылыы өйдөбүлү хаалларбыт киһибиэхэ олонхоҕо үөйүүлүм Никандр Прокопьевич Тимофеев буолар. Никандр Прокопьевичтаабы 2007 сыллаахха "Олонхо дойдутун оҥорбун" лаҕыарга сылдьыахпытыгар бэлэмнэнэр. Оччолорго кини 74 саастаах эбэ. Ол эрдэҕэ бэйэтин сааһыгар олус эдэр нөрүүгэрэ, эрчимнэрэ. Маҥхэ олус туһалаах сүбэлэри биэрбита, кылыһалы таһаарара, туоларга үөрэппита. Кини кэлэн эрдэҕэ: "Сахаҕа сатаан туойбат, кылыһаҕа суох киһи суох", - диэн. Билигин кэлэн сиэн чаҕаа, кырдьык, сонун [illegible]эбит. Никандр Прок[illegible] Эн дьоҥун сүбэтинэн мин лаҕыр икки надиалэлээх үлэтин түмүгүнэн чыҥха атыннык аҥыллан туоҕар буолбутум. Кэлин кинини көрүстэхпиэ, миигин бастаан хайаан да олонхолотон, тойуктатан истэр, онтон сүбэлиир. Быйыл сайын эмиэ "Олонхо дойдутун оҥорбун" лаҕыарга дьарыктанан, үөйүааччым үтүө сүбэтин, дьоҥун үөрэҕин ылан каллим. Мин маннык чулуу учуутала үөйүүлүүллэрбэрэ ыраах туттабын. Киэҥэ махтальым мунура суох.

– Бу күннэргэ эн Саха Республикатын Президенин Граныын стипендиатын аатын ылбыккынан истиҥник эҕэрдэлиибин! Олонхо декадатын туһунан кылгастык кэпсээ эрэ.

– Быйылгы декада ордук улахан суолталаах. Олонхо аан дойду шедеврэнэн буолбута 5 сылын туолла. Тэрээһиннэргэ үтүө кини кыттыыны ылла. Биһиги улуустан түөлбэ олонхотун бырайыагын салайааччыта Клара Максимовна Тарабукина, ийэм Надежда Семеновна уонна мин сырыттыбыт. Үүс кини тыл эттэ, ордук чорботон Үөрэх министрэ Ф.В.Габышева олонхоҕо улахан бырайыак былааннанарын иҥитиннэрбитин сэргэхтик. Сэтиньи 25 күнүгэр декада үөрүүлээх чаах ыгар СР Культураҕа министрэ Андрей Саввич Борисов СР Президенин Граныын стипендиаттарын наҕараадалаата. Сунтаартан Айсен Афанасьев, Ханаластан Максим Аммосов, Мэгэ-Хангаластан Наталия Прокопьева уонна мин Грант хаһаайыттарыынан буоллубут. Бу аккаҥа тиксэрбэр көмөлэспит дьоммор, чуолаан "Олонхо дойдутун оҥорбун" бырайыак салайааччытыгар К.М.Тарабукинаҕа, бастакы үөйүааччыбар М.Г.Старостинаҕа, Е.И.Тихоноваҕа, гимназии директорыгар М.А.Манасытоваҕа, кылааһым салайааччытыгар А.Н.Осиповаҕа, төрөппүттэрбэр улахан махтальбын тиэрдэбин.

–Ньургун, эйэхэ иниэкитин өссө үрдүк ситиһиилэри баҕарабын.

Вера ОКОНЕШНИКОВА,
9-с гуманитарнай кылаас үөрэнээччита.
Хаартыскаҕа: Ньургун культура министрэ А.С.Борисовтыын.

"СИТИМ" БЭЙЭТИН КЫЛААТЫН КИЛЛЭРСЭР

Билигин кэмнэ общественность үөрэх систематын кытта биргэ үлэлэһиннэ хаачыстыба туһаарыгар, үөрэхтэ кириэрии үрдээһинигэр сүгэн суолталаах. Ону таба өйдөөн, улуустаабы гимназия төрөппүттэрэ "Ситим" диэн общественнай тэриллэ тэриммиттэрэ. Бу тэриллэ Федеральнай регистрационнай сулуустаҕа регистрацияланан, 2007 сыллан үлэтин саҕалаабыта.

"Ситим" общественнай тэриллэ үлэлиир хайысхата албөх. Ол курдук, ааас таҥыннаах олимпиадаларга, научнай-практическай конференцияларга, конкурстарга, быыстапкаларга, спортивнай күрэхтэһиилэргэ, үөрэҕи таҥынан ыытыллар дьаһалларга көмөлөһүү, туйгун, үчүгэй үөрэхтээх оҕолору, олимпиадаларга, конференцияларга үрдүк көрдөрүүлээх үөрэнээччилэри материальнай өттүнэн өйөөһүн үлэтин ыытар. Оҕолор ааас улуустарга, куораттарга баралларыгар транспорт ороскуота, оскуолаҕа ыытыллар иитэр-үөрэтэр дьаһалларга, куруһуоктарга үп-харчы булуута эрэйиллэр. Маны барытын үөрэх тэриллэтэ, үбүлэһин аччаабытынан, уйунар кыаҕа суох. Онон бу дьаһалларга төрөппүттэр көҥүл өттүнэн үбүнэн-харчынан көмөлөһөллөрө хайдаллаах.

Общественнай тэриллэ үлэлиэҕиттэн үөрэнээччилэр туох да кыһалҕата, хааччаҕа суох ааас таҥыннаах олимпиадаларга, конференцияларга, быыстапкаларга, күрэхтэһиилэргэ кытталлар. Үөрэхтэ кириэрии сылын аайы 100 бырыыбан буолар, гимназия выпускниктара республикатааҕы, Россиятааҕы олимпиадаларга, конференцияларга миэстэлэһэн, ол түмүгүнэн үөрэхтэ кириэллэр. Бу барыта оскуола, общественность биргэ үлэлэһиннэрин көрдөрүүтэ, түмүгэ буолар.

Гимназия бары үөрэнээччилэрин, төрөппүттэрин, коллективын 15 сыллаах үбүлүөйүнэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Оҕолорбут, гимназиябыт сайдыыларын туһугар күүстүгүн, ойбүгүн-саанаабытын холбоон салгыы биргэ үлэлэхпит диэн эрэнэбит.

СДПОПОВ,
"Ситим" общественнай тэриллэ президенэ.

ГИМНАЗИЯБЫТ БЭРТЭЭХЭЙ СЫННЬАЛАҢЫ БЭЛЭХТЭЭТЭ

Чурапчы улуустаабы гимназиятын тумус "туттар киһини иитиигэ үлэ биир сонун хайысхатынан үөрэнээччилэр, учууталлар сайдыыларын таҥыма үрдүүрүгэр туһуламмыт К. М. Екечымова "Промпрофи" бырайыага буолар.

Бу бырайыагы олоххо киллэрэргэ директорбыт М. А. Манасытова "Рассвет" туристическай фирманы (сал.М.А. Александрова) кытта дуогабар түһэрэн, үгүс оҥоһу хаан, чэпчэтиилээх айаныынан дойду ааас мунуктарынан сылдьан, сири-дойдуну көрөн-истэн, сайдан кэлэр усулуобуйаларын улууска бастакынан тэрийбитэ атын үөрэх тэриллэлэригэр холобур буолуон сөп.

Ол курдук, 2010 сыл ыныгэр сайын 13 оҥ Кытай республикатын Хейхе, Харбин, Пекин куораттарынан сылдьан, улуу омук культуратын, олоҕун-дьаһаҕын ураттытын билсэн, астынан, дуоһуйан кэлбиттэрэ. Алтынным ыйга 24 оҥ Москва куоракка профориентационнай турга баран, үгүс саҥаны биллибит-көрдүбүт. Эрдэттэн былаанныммыт, чопчуламмыт программа оноһуллан, бириэмэбитин сөпкө аттаран, үөрүн, сыныаланы дьүөрэлээн сырыттыбыт. Биһиэхэ анаан оноһуллубут маршрутунан сылдьан, Воробьёвы Горы тийиэн түүнгү Москваны көрө-махтайа көрдүбүт. Кремльэ бочуоттаах хараҕыл уларыйар түгэнин өйдөөн хааллыбыт, Старай Арбаты, Охотнай эрэхэ кэрийдибит, Звёзднай городокка тийиэн, биллибэт сулустары арыйдыбыт. Цветной Бульварга цирк көрөн сэргэхэйдибит, Аквапаркаҕа сөтүөлээн сөрүүкүөтибит, Останкино башня көрөр площадкатыгар тахсан, куораты ыйыска уурбут курдук көрөн олус астынныбыт.

Оскуоланы бүтэрээри сылдьар оҕолорго этнэтэнэстээх уонна долгутуулаах түгэнинэн идэни таба талан, сөбүлүүр үөрэхпитигэр тутарсан киириэ буолар. Баҕарар идэбит биһиги майгыбытыгар-сигилибитигэр тэҥнэ сөп түбэһэрин Бүтүн Россиятааҕы профессиональнай үөрэхтээһин институтугар сылдьан, сүүстэн тахса ыйытыллаах анал тест наборун компьютерга толорон, этнэлээн биллибит. Бу тест түмүгүнэн, кини хаҥыык наукаҕа ордук дьоҕурдаах чопчу быһаарыллан иҥэр, онон идэни таларга мунаахсыйар түгэннэрбитигэр этнэлээн буолбутуттан. Маннык барыы бириэ дьиэ көрүүн оҕолорун курдук иллэҥнэх сылдьан кэлэн, үлэ, үөрэх үөһүгэр сылдьыбыт. Билигин бырайыак чэрчитинэн улуус 9-11-с кылааһын үөрэнээччилэригэр викторина ыытылла турар, ол түмүгүнэн сотору кэмнэн, чахсаныыны сылдьаныыта, Нерюнгри, Алдан промышленнай куораттарыгар барыы быыбаныанар.

Ыраах айаҥҥа бириэмэ көрөн-истэн илдьэ сылдьыбыт учууталлардыгар А.А.Дьячковскаяҕа, А.А.Сергеевка, гимназия салаатыгар бары үөрэнээччилэр, төрөппүттэр аатларыттан улахан махтальбытын тиэрдэбит.

Бүтүн коллективы 15 сыллаах үбүлүөйүнэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит! Саҥатан саҥа ситиһии, сонунтан сонун арыйыы сүргэрэтин көтөхтүн, саанаабытын кыҥаттаан, үрдүктэн үрдүкүө көтүтэ туруохтун, саҕалаабыккыт үтүө түмүктээх, ылсыбыккыт үрдүк ситиһиилээх буоллун!

Айна МАКСИМОВА,
10-с гуманитарнай кылаас үөрэнээччита.

Выпускниктар эҕэрдилэрэ

ҮБҮЛҮӨЙГҮНЭН, ТАПТАЛЛААХ ГИМНАЗИЯБЫТ!

Дьиэти саас.. Дьиэти кэҥ, оҥ саас аастат ахтыллына.. Саҥа тыллыбыт мутукча дыргыл сытыныы хас биирдиҥ киһи сүрэҕин уулларар, маныытар. Олох кэҥ аартыгар ыҥнат аныан кэтүппүт, эйбэхэ үөйүбүт, такайбыт убаастыыр учууталлардыын гимназиябыт төрүттэммитэ 15 сылынан истиҥник эҕэрдэлиибин! Чэпчэки дорообуйаны, түбүктэх үлэҕитигэр үрдүкү дабайыылары, орто дойду ырааһын, сырдыгын, чаҕылхайы эрэ баҕарабын. Иниэкитин да саха кэҥчэрэ ыччата оруу махтана туруохтун!

Светлана Лаврентьева-ДИОДОРОВА,
РФ Журналистарын союзун чилиэнэ,
Саха арааһыйатын шеф-редактора, журналист.

* * *

Мин мунура суох махтанабын Ирина Саввичнаҕа, Мария Егоровнаҕа, Людмила Егоровнаҕа, Акулина Петровнаҕа, Любовь Ивановнаҕа, Лия Михайловнаҕа, Антон Антоновичка, Альбина Степановнаҕа, онуо тэҥэ ырааска, кэрэҕэ үөйүбүт бары учууталлардар! Билигин, бэйэм үлэһит, преподаватель буолан туран биирдэ өйдөөтүм, хайдахтаах курдук эмтэхэмэҥэ олоҕурбут сыраан мин күнү учууталларым миэхэ билиини иитэрбиттэрин. Биһиэхэ эрдэхпит, тэҥнэхэхпитигэр курдук убаастабыллаах сыныгыттыт, биһиги туспутугар ыһамныыгыт ыйан сиргэн халлаанна дьэри махтаабын. Үбүлүөйүнүн, ахтылланнаах, тапталлаах гимназиям! Үүнэ-сайда, чэчириҥ тур!

Мария СИБИРЯКОВА,
АХПИ Аҥаа Бирдэкиниэ университетын преподавателэ, аспирант.

* * *

Убаастабыллаах биир идэлээхтэрим, күнү учууталларым, биргэ үөрэммит доруттарум, бары гимназистар!

Тапталлаах гимназиябыт 15 сылынан 1997 сыллааҕы выпускниктар аатларыттан итиитик, истиҥник долгуйан туран эҕэрдэлиибин!

Бириэмэ түргэнник ааһан, 15 сыл устата гимназия 16 выпуһу таһаарда, СР Президенин оскуолаларын ситимигэр киирэн, республика биир бастыҥ оскуолатын аатын сүгэн, Чурапчы улууһун үөрэхтээһиннэригэр сүгэн кылаатын киллэрэр.

Бүтүннү үөрүүлээх күнгэ махтал тылларын аныам этэ, убаастабыллаах Альбина Степановна Иустиновнаҕа, кылааһым салайааччытыгар Любовь Ивановна Лаврентьеваҕа, үлэбин саҕаныырбар суба-ама буолбут наставниктар Мария Иустиновна Хоютановаҕа уонна бары учууталлардар, коллегаларбар.

Баҕарабын махталлаах үөрэнээччилэри, чиргэл тиит мастыы кытаанах дорообуйаны, дьиэ көрүүгүтүгэр эйэлээх, байыылаах, дьоллоох олоҕу.

Степан Анатольевич САРТЫДАЕВ,
"Чурапчы улууһа (оройуона)" МТ дьаһалтатын баһылыгын социальнай боппуруоспарга солбуйаччы.

НАДОЕЛО КОПИТЬ ДЕНЬГИ

Кредитный потребительский кооператив граждан

ЯРКО ЗАЙМЫ от 5 000 рублей

с. Чурапча, ул. Ленина, 35, офис №2, т.: (41151) 4-40-86

Внимание, торопитесь!

Остался только один месяц до 31.12.2010 для заключения договора ипотечного кредита для дальнейшего погашения основного долга и уплаты процентов материнским семейным капиталом!

Если вашему второму ребенку исполнилось 3 года, то МСК можно внести для оплаты первоначального взноса при заключении договора ипотечного кредитования.

За подробностями обращаться к независимым консультантам в вашем улусе:

ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ г. Якутск, ул. Петра Алексеева, 19/3, тел.: (4112) 34-26-23, 34-23-11

попробуйте – вам понравится

расплачиваться картой Visa и получить возможность выиграть 3000 рублей

все больше людей говорят: это Visa | VISA

попробуйте – вам понравится расплачиваться картой Visa и получить возможность выиграть 3000 рублей

Дата проведения розыгрыша	В каждый выигрыш входят призы номиналом в рублях
20 июня 2010 года	с 1 января по 30 июня 2010 года
20 сентября 2010 года	с 1 июля по 31 декабря 2010 года
20 декабря 2010 года	с 1 января по 31 декабря 2010 года
20 января 2011 года	с 1 февраля по 31 декабря 2010 года

В конкурсе на розыгрышей будет разыграно 100 призов.

Информация о проведении будет размещена на сайтах www.albank.ru и www.visa.ru.

Более подробную информацию об условиях акции, бонусах участников, правилах розыгрышей, призах, местах получения приза вы также можете узнать на сайтах www.albank.ru и www.visa.ru.

АКБ «АЛМАЗЭРГИЗНЕБАНК» ОАО
677000, г. Якутск, пр. Ленина, 1
Тел.: (4112) 428-425
Бесплатная горячая линия: 8-800-100-34-22
www.albank.ru
Генеральная лицензия ЦБ РФ № 1010 от 01.11.2002

все больше людей говорят: это Visa | VISA

Компания Visa International Service Association (США)

ПРОТОКОЛ

публичного слушания по проекту бюджета МО "Чурапчинский улус (район)" РС (Я) на 2011 год

Присутствуют:

Яковлев С.И. - глава МО "Чурапчинский улус (район)";

Гуляев В.В. – председатель Улусного Совета МО "Чурапчинский улус (район)";

Лосхин М.И.- Главы МО "Чурапчинский улус (район)";

Сарыдаев С.А.- зам.главы по социальным вопросам МО "Чурапчинский улус (район)";

Монастырев В.М.- руководитель СУП МО "Чурапчинский улус (район)";

Депутаты Улусного Совета МО "Чурапчинский улус (район)";

Главы муниципальных образований поселений;

Начальники отраслевых управлений;

Директора школ, заведующие детских садов.

Экономисты управлений.

Слушали: информацию Брызгаевой Таисии Тихоновны, начальника управления экономического развития администрации МО "Чурапчинский улус (район)".

Выступили: Яковлев С.И, Гуляев В.В, Брызгаева Т.Т, Игнатьев И.П., Дьячковский М.В, Чачиндаров К.К, Лосхин М.И, Перфилов К.И, Ядреевский В.М, Васильева С.Д, Ефремова Л.Я, Дьячковский В.А., Герасимов В.П., Васильев Н.А, Захаров В.П., Максимов Н.В, Адамова Т.В.

Заслушав и обсудив информацию решили:

Внести проект бюджета МО "Чурапчинский улус (район)" на 2011 год на первое чтение улусному (районному) Совету с учетом высказанных предложений.

Протокол вела,
Дьячковская Л.В.

ЭҺЭРДЭЛИИБИТ !

Кун-сылгы ийэбитин, эйэҕэс эбэбитин, хос эбэбитин, тыыл уонна үөн-көй ветеранын, хотугу кэйэриллар кыттыылаахын **Анастасия Ивановна СИВЦЕВАНЫ** төрөөбүт күн-дьыл күнүнэн чистик эҕэрдэбитин тиэрдэбит!

Баҕарабыт эйиэхэ чэгиэн-чэбдиг доруобуйаны, кыс сиригэр баар барыы хаҥаны, үчүгэй үөрүүнү, үйүн дьоллоох олоҕу!

Оголорун, сиэнэрин, хос сиэнэрин.

***

Кириэптэк сахыыр убайбытын, таайбытын, абаабытын Чаҥыр нэһилиэгин олохтоохун ***Василий Дмитриевич ВАСИЛЬЕВЫ*** *55 саастын туолбуккунан, олоҕун биир дьоҥун үрдүнэн эҕэрдэлиибит!*

Олох устун эрэллэх доҕор-атас ханьыланан, алаҥах аймах, сиэн туоланан бу кэрдиискэ ыстаммыхаанан ыра санаан ыныыбыннык, баҕа санаанан баардаах буоллун.

Биһиги аймах-биэс дьоҥун ортотугар үйүнүк олорон, субэ-ама буолан сырыт, туҥэҕэ хостуйбат цэцэ үөрүүнү, барытыгар табыллыыны баҕарабыт.

Эҕэрдэни кытта Чурапчыттан Татьяна, Константин Васильевтар, кэнилэр оголоро, сиэн бэлэхтэрэ, бырааттарыгар.

***

Биһиги дьиэ кэрэн улахаанык убаастыыр, кириэптэк саныыр нэһилиэктэн ***Фаина Ивановна ПОПОВАНЫ*** *50 саастыын туолбут олоҕор биир хорсун-баҕа камнэн ис сүрэхпититтэн эҕэрдэлиибит!*

Олахтут Эн курдук хорсун, үтүө-мөөнү нэһилиэк ыытарыгар алтыстыгын дьыллабыт баллыгын аҕабыт. Эрэллэх доҕор, сатабыллаах хаһаайка, эйэҕэс-истиҥ ийэ, эбэ, туруу цэнэт буолан барыбытыгар ытыктабыл буолаҕын.

Чугас дьоҥун таптаһынан кыһаатыанан үйүнүнүк, дьоллоохтук олор, баҕа санаан барыта туоллун диэн алгыыбыт.

Эҕэрдэни кытта Мария, Егор Барахсановтар дьиэ кэрэхтэрэ.

***

Кириэптэ таптыыр ийэбитин, эбэбитин, саастыытын үлэ ветерана ***Варвара Афанасьевна КАПРЫНОВАНЫ*** *төрөөбүт үбүлүйүгүн эҕэрдэлиибит!*

Күнү-дьыл кэнибит хаалсу, самый, ыллыы-хаан сылдьар майгын, сымнаҕас, сылаас сылыаныгын, өйдөтөр-өйдөтөр ыллыстаах субэ биһигэ алус наадыйар, наадалар. Биһиги туспутугар ахтабат кыһаныгын ийэ ис сүрэхпититтэн махтанабыт.

Тыыгар сырдыгы, ыраатыы сылдьаайа, дьоннор, аймахтараар биэ тирэх буолан цэцэ үөрүүлэх, үйүн дьоллоох олоҕу олор диэн алгыстыын аныыбыт.

Уолун, кайаатын, кырдьыктарын, кэнилэрин, сиэнэрин, Тихоновтар, Капрыновтар.

ТАПТАЛЛААХ ИЙЭБИТ СЫРДЫК КЭРИЭЬИГЭР

Тапталлаах кэргэнэм, кун-сылгы ийэбит, эйэҕэс эбэбит, хос эбэбит, Герой-ийэ, үлэ ветерана Чурапчы көөрүллүүгүн ыыттыылаах Ульяна Дмитриевна Ланрова ыарахан ыарыыттан биһиги кэпсэбиттэн туораабыта ахсыннны 3 күнүгэр биир сылын туолар. Күнү-дьыл кэнибит аны тоҥуубаттын барбытын итэҕэйбэт курдукпут. Малды ахтабыт, сиҥиибит, суоҕутуубут.

Ийэбит 1938 сылларааҕа Чурапчы ороҕуонугар Баһылай Алаайыттан хоту 3 километрэ сытар "Дьүүрэй" диэн алааска күн сирин көрбүт. Аҕата Дмитрий Константинович онно Орджоникидзе колхозка бухгалтердаабыт. 1938 сылларахтан сүт-нуораан биллэн барбыт, сэрии саҕаламмытыгар кыамар оттун хомуйабыттар. Хаалбыттар 1942 сылларааҕа хоту көһөрүллүбүттэр. Сүөһүлэри, сылыылары таах сыһыыга хаалбыт.

Кинилэри Эдьигэн ороҕуонугар Мэҥкэрэ диэн сиргэ түһэрбиттэр. Тиэйэт дааны аҕалара балыстаһыыга үлэлээбит. Саахаалары Наатааҥа көһөрбүттэр. Онно бириигэдьиэрдэзбит. Ол сылдьан тымныйан, малдыан ороҕуонна саасхы Ньукуулун күн олбут. Үтүө санаалаах дьон баар буолан көмөлөөн хайа үрдүгэр салаасканан сойон таһааран тас маһа суох ыҥыох тутаттар.

1944 сылларааҕа бороҕуот калҕа токтообутуттан олоҕосо дойдуларын булар аҥыгар барбыттар. Бороҕуонна киирэн айаннаан ыраах көрбүттэрэ эйэлээрэ Константин Михайлович Стручков бойрааннаан ийэр эбит. Аллараа Бэстээхтэ сүөкэлэт даҕаны алаастарыгар Дьүүрэйгэ тахсыыбыттар. Ийэтинэн массыынаан, эйэлээрэ Кэбэйиттэн эмиэ көҥүүттэн ийэр табаарыһынан сатыы калбыттар. 1948 сылларааҕа аҕаларын кэриэйэн толорон дойдуларын Сулдаччыны булбуттар.

Аҕыбыт Яков Иванович ийэбитиэхэн 1959 сылларааҕа ыал буолбуттар. Сулдаччыттан атынан сүгүннэрэн аҕыйан Одьулуун Урах-Күөрэгэргэ олохсуйбуттар. Онтон ыла бу дойдуну собулаан хаарыс да сири хаалбарыйбакка олорбуттара. Ыал буолуохтарыттан наар сүөһү көрүүгүнэн уоттаабыттара. Ийэбит 3 сыл ыалдьыбыттаан баран калҕа ыарыанан ыарыйа көрүүгүнэн, ыччат сүөһүнү иитиигэ 40-таан тахса сыл сылдьыбыттара. Биирдиилэрэ 30-нуу эбэ ыччат сүөһүнү көрбүттэрэ.

Дьоммут биһиги ыахпытыттан, саастыытынан кэрэн улаан үллэрэллэрэ. Тэҥэҥэ үлэлэтэр буолан сүрдэх кэхтөөк, бөҕэ-бөҕэ биитин үөрэтэн үлэр сыстараас, барыны барыы сатыыр, кыайар буола улаатыыллыыт. Сүрүн үлэлэрбит - таһынан сайынын оттуурбут. Онно барытыгар орлорун тэҥнэҥ сырыыныгаллаах.

Ийэбит Ульяна Дмитриевна эйэҕэс саҥата суох, сүрдэх сэмэй этэ. Кими да мөҕө-этэ сылдьарын өйдөө-боллут. Күүгүттэрин, кэйиитэрин бөҕэтин орлорутан итэҕэс көрбөтө-дэ. "Оголорбут ыал буоллаллараттар олох көҥэйдэстэллэр, үөрэр эрэ буоллахтыт диэн. Уон икки орбутун барыларын сыбаайбаан, сүөһүлэри ийэ-аҕа буолар иэстиэн толоробуттут. Биһиги улахан кыргыттарбыт бэйэлэрэ эбэ буоллулар. Ийэ, дьахтар дьоло аҕаттан, эр киһиттэн тутулуктаҕа баар суол. Аҕа дьаһаллаах, бэрэ турукталаах буоллаҕына оҕо-уруу олор сөҥ батыһар -диэбэт. Ийэбит сүрдэхх үчүгэйдик урууйдуура, кумаарыыны сөҥ-маны фантазиилаан кырыйара. Саҥа дьылы наһаа үчүгэйдик маскарад оҥостора.

Ийэбит барахсан ыарахан ыарыыта ыалдьан сытыарыа күүстэрэ ыыйарыыны эмтэбит. Хатылыыаары участковай больница коллективыгар (бырааб Р.В. Уваровская) уонна невропатолог-бырааб Л.Н. Дьыдаевары ис сүрэхпититтэн махтанабыт. Ийэбит сырдык иэдэсэ бөҕүнэ сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах.

Кэрэхэ, оголоро, кэйиитэрэ, күүгүттэрэ, сиэнэрэ, хос сиэнэрэ.

УЛУУС БУЛЧУТТАРЫН БОЛҢОМТОЛОРУГАР!

2010 сылларааҕы күүһүнү көтөрү бултаһын болдьоор бүппүтүнэн анал сөҥүлү ылбыт булчуттар, сыл хаалбыт кэмигэр Чурапчыгаараҕы айылҕаны хаҥыстыыр инспекция дьиэтигэр аҕалаҥныт отчуоту толорон туттараргыгар.

Сокуон ирдэбилин толорботохтор РФ административнай буруйдар туспунан Кодексын 7.11 ыстатьыйатынан миэрэҕэ тардыллыахтара. Иттиинэ аһынан итти кодекс 4.6 ыстатьыйатыгар сөп түбэһиннэрэн биир сыл устата булт ары көрүнүн бултуурга көҥүл ылар быраактара быыллар.

В. ДРАГУНОВ,
Саха Республикатын булдун хаһаайыстыбатын департаменын государственнай инспектора.

БИЛЛЭРИИЛЭР

"Сардаана" такси "555" Чурапчы – Дьокуускай маршрутунан дьону таһар. Түөртэн үөһэ пассажыры ханнык баҕарар дэриэбинэттэн ылабыт.

Тел: 42-555, МТС 270-56-70, Дьокуускайга 43-03-33, 70-56-70.

***

4 куб оттук мас тиэйэбит. Сыаната - 2500 солк.

Тел: 8-914-224-68-00.

***

Аппаратура арендалыыбыт. **Тел: 8-914-299-98-05.**

Тапталлаах балта

КАЖЕНКИНА Уйбу

олохтон туораабытынан үөрүөр үөрэнэччибэр, биирэ үөрүөр табаарыстыгар. Каженкина Эдэлинаҕа күүгүрдэмэтин тиэрдэбит.

Учуутала Кунэй Афанасьевна, биирэ үөрүөр табаарыстара.

Редактор - директор: – А.А. ЗАХАРОВ.
Редактор-директоры солбуйаччы, культура, бырааб, доруобуйа хаһастыбын отдела – О.В. ТРОФИМОВА.
Литературнай секретарь, литературнай сотрудник, ...рук отдела – Н.Н. ПУХОВА.
...ономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела – А.М. СЛЕПЦОВ.
...эхтэннин, оҕо аймах, ыччат отдела – А.Г. КУЗЬМИНА.
...стальщик – Л.К. ПОПОВА.
...ректор–В.Н. ПЕТРОВА.
...нэттэччилэр – С.А. ПАВЛОВ, Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительстваата, Чурапчы улууҕун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоҕук государственнай учреждение. Массовай информация средстваларын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ СР региональнай управлениятыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ – ПИ №19-0423.

Аадырыспыт: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-358. E-mail: sanaoloh@mail.ru

Бэчээккэ сакаас: № 149 (10234). Тираж 2057. Хаһыат сыаната: 10 солк.

Саҥа олох

Автор суругар этиллэр санаа редакция позициятыгар маҥдыы сөп түбэйэр буолбатах. Сурукка ыытыллар чаҥылыр кырдьаҕастыылар этиллиэхтэрин автор тус бэйиэ суоҕа.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэрилинна: 16 ч 00 м. "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоҕукка 1.12.2010 с. офсетка бэчээттэнэ.
Аадырыыа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекса: 54907. Хаһыат нэдиэлэҕэ устэ: оптуорунньукка, чөппиэргэ уонна субуотаҕа тахсар.